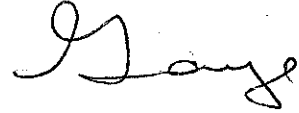

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıda yer alan soruların Adalet Bakanı Sayın Mehmet Ali ŞAHİN tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Prof. Dr. N. Gaye ERBATOR
CHP Adana Milletvekili

Ülkemizin de taraf olduğu çocuk hakları sözleşmesi gereğince, "Taraf Devletler, bu Sözleşmede yazılı olan hakları kendi yetkileri altında bulunan her çocuğa, kendilerinin, anne babalarının veya yasal vâsilerinin sahip oldukları ırk, renk, cinsiyet, dil, siyasal ya da başka düşünceler, ulusal, etnik ve sosyal köken, mülkiyet, sakatlık, doğuş ve diğer statüler nedeniyle hiçbir ayırım gözetmeksizin tanır ve taahhüt ederler. Taraf Devletler, çocuğun anne-babasının, yasal vâsilerinin veya ailesinin öteki üyelerinin durumları, faaliyetleri, açıklanan düşünceleri veya inançları nedeniyle her türlü ayırımı veya cezaya tabi tutulmasına karşı etkili biçimde korunması için gerekli tüm uygun önlemleri alırlar." Yine aynı sözleşme gereğince, "Çocuk, düşüncesini özgürce açıklama hakkına sahiptir; bu hak, ülke sınırları ile bağlı olmaksızın; yazılı, sözlü, basılı, sanatsal biçimde veya çocuğun seçeceği başka bir araçla her türlü haber ve düşüncelerin araştırılması, elde edilmesi ve verilmesi özgürlüğünü içerir." "Hiç bir çocuk yasa dışı ya da keyfi biçimde özgürlüğünden yoksun bırakılmayacaktır. Bir çocuğun tutuklanması, alıkonulması veya hapsi yasa gereği olacak ve ancak en son başvurulacak bir önlem olarak düşünülüp, uygun olabilecek en kısa süre ile sınırlı tutulacaktır. Özgürlüğünden yoksun bırakılan her çocuğa insancıl biçimde ve insan kişiliğinin özünde bulunan saygınlık ve kendi yaşındaki kişilerin gereksinimleri göz önünde tutularak davranılacaktır. Özgürlüğünden

yoksun olan her çocuk, kendi yüksek yararı aksini gerektirmedikçe, özellikle yetişkinlerden ayrı tutulacak ve olağanüstü durumlar dışında ailesi ile yazışma ve görüşme yoluyla ilişki kurma hakkına sahip olacaktır.”

Ancak evrensel çocuk hakları ile ilgili en temel sözleşmelerden birine imza atan ülkemizde, ne yazık ki sözleşme hükümlerinin tam olarak uygulama geçtiğini söylememiz mümkün olamamaktadır. Çocuk koruma hükümleri ereğince alınan ifadeler esnasında sosyal hizmet uzmanı bulunması şartken bu kuralın ihlal edildiği, gözaltına alınan çocuklara kelepçe takıldığı ve 1998 tarihli yakalama, gözaltı ve ifade alma yönetmeliğine aykırı davranıldığı da kamuoyuna sıklıkla yansıyan üzücü durumlardır. Ülkemizde ilgili ihtisas mahkemelerinde yeterli personel olmayışı da çocukların kanuni haklarını ihlal edecek bir biçimde yavaşlığa sebep olmaktadır.

Ayrıca birçok ceza ve tutukevinde, ebeveyni hükümlü ya da tutuklu olduğu için, uygun olmayan koşullarda özgürlüğünden kısıtlanmış bir biçimde yaşamaya zorlanan çocuklarımızın sayısı da azımsanmayacak ölçüdedir.

2003 sonbaharında Aydın Cezaevi'nde inceleme yapan Meclis İnsan Hakları Komisyonu'nun raporu da çocukların ceza ve tutukevlerinde yaşadığı sorunlara ışık tutma açısından büyük önem taşımaktadır. Rapor, çocukların ceza ve tutukevlerinde nasıl insanlık dışı koşullarda tutulduğunu tüyler ürpertici bir şekilde ortaya koyuyordu. Acımasızca dayığa, cinsel tacize, tecavüze her türlü istismara uğrayan çocukların kendini korumak için nasıl "gönüllü olarak" hücrede kaldıkları, çocukların yaşadığı fiziksel koşullar, infaz koruma memurlarının sistemli baskıları, dayığı ve bu dayak nedeniyle felç olan küçük çocukları kamuoyu bu rapor sayesinde öğrenebilmişti.

Bu çerçevede;

1. Adana ilinde 2008 yılında gözaltına alınan çocuk sayısı kaçtır? Çocukların gözaltına alınma sebepleri nelerdir?
2. Gözaltına alınan çocuklara kelepçe takıldığı iddiaları doğru mudur? Eğer bu iddialar doğru ise hukuka aykırı bir biçimde çocuklara kelepçe takan sorumlular hakkında herhangi bir hukuki işlem başlatılmış mıdır?
3. Gözaltına alınan çocukların ifadelerinin alınması sırasında sosyal hizmet uzmanlarının bulunması şarttır. Adana'da bu kuralın ihlal edilmemesi için gerekli denetim ne şekilde sağlanmaktadır? İlgili ifadelerin sosyal hizmet uzmanı gözetiminde alındığı ne şekilde kayıt altına alınmaktadır? Sosyal hizmet uzmanı olmaksızın ifadesi alınan çocukların uzman eşliğinde tekrar ifadesinin alınması sağlanmış mıdır?

4. Adana'da, 1998 tarihli yakalama, gözaltı ve ifade alma yönetmeliğine aykırı tutum ve davranışlarla ifadesi alınan, sorgulanan, gözaltına alınan çocukların olası şikayetlerini dile getirebilmelerini sağlayacak bir mercii oluşturulması düşünülmekte midir?
5. Adana'da kadın ceza ve tutukevlerinde uygun olmayan koşullarda ikamet eden kaç çocuk vardır? Bahsi geçen çocukların yaş aralıkları nasıldır? Bu çocukların insan onuruna ve çocuk haklarına uygun bir biçimde yaşamlarını sürdürebilmeleri için ne gibi tedbirler alınacaktır?
6. Adana'da kadın ceza ve tutukevlerinde çocukların ruhsal ve fiziksel sağlıklarının kontrolü için ilgili sağlık birimleri (pedagog, çocuk psikiyatristi gibi) mevcut mudur?